

Biejeingezeumerd

2022 - 4
kwartaalblad

Redactie	Marjan Blom	tel. 0475 502625
	Thei Derks	tel. 077 4741380
	Annelies Hermans	tel. 0475 501175
	Gerry Nijssen-Severens	tel. 0475 504559
	Riky Simons-Julicher	tel. 0475 508101
	Chrit Verstappen	tel. 077 4744088

Redactie adres Kopy inleveren resp. vóór 20 januari, 20 april, 15 augustus en 20 oktober bij: Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal (HVMS), Hensenbosstraat 20, 5954 AJ Beesel, e-mail: redactie@mhvs.nl of bij: Riky Simons-Julicher (MHVS), Boekweitsdries 3, 6071 EB Swalmen.

Contributie MHVS	Lidmaatschap	€ 15,00	p/j (incl. 4x Biejeingezeumerd)
	Abonnement	€ 15,00	p/j
	Gezinslid	€ 1,50	p/j
	Juniorlid MHVS	€ 3,60	p/j (incl. 4x Biejeingezeumerd)
	Over te maken op banknummer NL09 RABO 0150 3171 07 ten name van Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen onder vermelding van 'abonnement' of 'lidmaatschap'.		

Contributie HVMS De contributie bedraagt € 25,- voor leden en € 43,- voor begunstigerleden.
Voor vragen m.b.t. de contributie kunt u zich richten tot de penningmeester (zie achterkant binnenzijde kaft).
De contributie kan overgemaakt worden op banknummer NL61 RABO 0105312827 t.n.v. Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal te Reuver onder vermelding lidmaatschap.
Leden ontvangen hiervoor het kwartaalblad alsmede het jaarboek.

Losse nummers € 4,50 exclusief portokosten, te verkrijgen tijdens openingstijden verenigingsgebouwen en bij de boekhandel.

Layout	Marjan Blom en Thei Derks
Omslag	Hans Simons
Drukwerk	Grafigroep Zuid te Swalmen
Voorpagina	Molenhuis aan de Molenstraat te Swalmen en Belhamelmonument bij De Hamer te Belfeld
Achterpagina:	Schilderijen van Sef Slabbers - Kasteel Nieuwenbroek te Beesel en Zorgcentrum Jan Baptist te Swalmen, huisarts F. Wermenbol - carnavalimpressie op de pastoor Vranckenlaan te Reuver

Onze internetsites kunt u bezoeken via www.mhvs.nl en www.maas-enswalmdal.nl

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken.

De verenigingen hebben alleen naam en adres van de leden opgenomen in een digitaal adressenbestand. Dit bestand en de gegevens worden gebruikt voor correspondentie en het toezenden van het kwartaalblad aan de leden. De penningmeesters beheren het digitaal adressenbestand. De bezorger van het kwartaalblad heeft alleen kennis van de namen en adressen van zijn/haar bezorgroute. Hiermee voldoen de verenigingen aan de laatste regels omtrent de privacywetgeving. De betreffende documenten en afspraken kunnen worden ingezien bij de penningmeesters.
Aldus vastgesteld in de bestuursvergaderingen mei 2018.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. ISSN 1876-6722.

Uit de vereniging:

Blz. 2	Afscheid van Thei en Chrit bij de redactie
Blz. 3	Schenkeningen
Blz. 3	Jaarprogramma MHVS

Overige artikelen:

Blz. 3	Maalbekerhöhe, of Tuënke Janssen?
Blz. 6	Uit de oude doos
Blz. 7	Jan Ickenroth; 40 jaar lid HVMS
Blz. 10	Wat gebeurde in Swalmen, juli, augustus en september 2022
Blz. 12	Interview met Margarete Crompvoets: pottenbakkerij De Walsberg
Blz. 15	Wie weet hier meer van? (2022-3)
Blz. 16	Leuk om te bewaren (17)
Blz. 17	AEZEL als voorbeeld-project
Blz. 18	Een oude waterput in Ouddorp?
Blz. 19	Zo was het
Blz. 20	Brief aan de Kersman

Foto's aangeleverd door:

Ben Mientjes	blz. 2
Wim van Diepen	blz. 3-5
Johanna Cox-Geraedts	blz. 6
Jac Vullers	blz. 8, 9
Thei Derks	blz. 10, 19
Riky Simons-Julicher	blz. 10
Hans Simons	blz. 11
Familie Crompvoets	blz. 12, 13, 15
Fons Nijssen	blz. 14
Archief MHVS	blz. 16
Archief HVMS	blz. 19

Uit de verenigingen:

Afscheid van Thei en Chrit bij de redactie

Tja, na vijftien jaar samenwerking voor het gezamenlijk verenigingsblad van onze beide verenigingen willen ze nu toch echt stoppen met hun werkzaamheden binnen de redactie van Biejeingezeumerd, onze redactieleden uit Beesel/Reuver Thei Derks en Chrit Verstappen.

We zien het trio (Hennie Willemsen deed ook een aantal jaren mee) nog binnenkomen in het oude stationsgebouw van Swalmen waar indertijd de redactievergaderingen plaatsvonden. Een beetje aftasten welk vlees we in de kuip kregen en wat de inbreng vanuit de zustervereniging zou zijn. Want dat was de bedoeling: meer artikelen over onderwerpen uit ons gezamenlijk werkgebied. En we wilden als redactie laten zien dat het mogelijk is om de beide verenigingen samen te laten werken met misschien ooit een fusie in de toekomst.

Dat laatste is er niet van gekomen, maar de samenwerking binnen de redactie verliep boven verwachting goed. Thei en Chrit spraken hun netwerk binnen de vereniging aan en wisten steeds wel interessante artikelen binnen te halen, mensen te porren om toch weer wat aan te leveren, of hen voor de zoveelste keer te mailen. Ook zochten ze in de archieven naar geschikt fotomateriaal voor de diverse rubrieken of maakten dat zonodig zelf.

Omdat Maas- en Swalmdal een jaarboek uitbrengt, was het niet altijd gemakkelijk om artikelen voor Biejeingezeumerd te krijgen die ook geschikt zouden zijn voor dat jaarboek. Dat bleek wel eens een punt van discussie, zo merkten we. Maar Maas- en Swalmdal heeft een vaste kern van leden die graag schrijven en het waarderen dat dit blad elk kwartaal verschijnt.

Een redactie heeft toch wel wat werk te verrichten: artikelen bij elkaar brengen, bespreken of ze geschikt zijn voor ons blad, bijbehorend fotomateriaal bekijken en/of zoeken, taal- en stijlfouten corrigeren, eventueel zelf een artikel schrijven of iemand een opdracht daarvoor geven. En dan kan de opmaak beginnen, want ook dat gebeurt in eigen beheer.

Met ons zessen kunnen we al deze taken goed verdelen, ieder heeft zijn of haar eigen vaardigheden. Met name Thei heeft zich de laatste jaren, samen met Marjan, beziggehouden met de opmaak in het programma Indesign. Aanvankelijk alleen toekijkend, later huiverig en bang om foute handelingen te verrichten, intussen weet hij alles van 'pakketten, omloop, overloop, resolutie' en andere in de drukkerswereld gebruikte begrippen. Voor zijn ontwikkeling op dat gebied hebben we grote bewondering.

De aanwezigheid van beide heren tijdens de redactievergaderingen hebben we als zeer prettig ervaren. Chrit altijd opgewekt en serieus met de inhoud bezig, hij werkte kort maar krachtig de gemaakte

afspraken uit en stuurde die meestal dezelfde avond nog door. Thei eveneens serieus, maar geregeld 'ruzie' met zijn laptop, wat wel eens voor oponthoud zorgde.

We zullen de mannen, die zich vijftien jaar lang moesten 'weren' tegen het clubje vrouwen in de redactie, best gaan missen. Wie hun plaats vanuit Maas- en Swalmdal gaan innemen is op dit moment nog niet duidelijk.

Thei en Chrit, dank jullie wel voor de plezierige samenwerking.

Annelies, Gerry, Marjan, Riky

Schenkeningen aan de MHVS

- Z, 't Veld Zelfportret, 2002, geschonken door Peter Wijnands
- Stamboomboek familie Langen; door Mia Langen
- Ontvangen van Wiel Verlinden het boek '100 jaar Watersport in Limburg'
- Via Joop Wuts mochten wij papieren, ansichtkaarten en o.a. familiefoto's uit de nalatenschap van Harry Wuts, de Sjeuk, (de Sjäök) uit Nieuw-Zeeland ontvangen.

Jaarprogramma Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen

11 december	Belaef Zjwame: samen met Swalmengidsen, van 12.00-17.00 u.
15 december	Heemkundeleden vertellen over hun passie (gezamenlijke activiteit)
26 december	Kerstwandeling (gezamenlijke activiteit); om 14.00 uur starten vanaf de parkeerplaats naast Herberg de Bos, Bosstraat 115, 6071 PX Swalmen
maart 2023	Jaarvergadering MHVS
maart	Jaarvergadering HVMS
18 mei	Hemelvaartsdagfietstocht (gezamenlijk activiteit)
juni	Open Dag MHVS
juni	Wandeling met de Swalmengidsen
juli-augustus	Vakantie MHVS
oktober	Nacht-van-de-Nachtwandeling (gezamenlijke activiteit)
26 december	Kerstwandeling (gezamenlijke activiteit)

En verder... het programma van de HVMS vindt u op de site www.maas-enswalmdal.nl, dit kan nog worden aangepast, afhankelijk van de huidige en dan geldende richtlijnen van de overheid inzake corona (COVID-19). Er staan (onder voorbehoud) enkele kleine excursies op het programma. Nadere publicaties op <http://www.facebook.com/mhvs.Swalmen>, www.mhvs.nl en [Puiklokaal.nl](http://www.puiklokaal.nl).

Wandelingen Swalmdalgidsen: deze activiteit wordt georganiseerd door Staatsbosbeheer en zijn niet gratis. Voor de wandelingen met de Dorpsgidsen in Beesel, zie www.rondleidinginbeesel.nl. Wandelingen Swalmengidsen: sinds kort is het mogelijk met een Swalmengids een wandeling te maken langs de bezienswaardigheden in het centrum van Swalmen, zie www.swalmengidsen.nl.

Het jaarprogramma van IVN De Steilrand is te vinden op <http://ivn.nl/afdeling/de-steilrand>. Voor actuele meldingen over deze activiteiten volg onze agenda. Berichtgeving over aanstaande activiteiten wordt ook bekendgemaakt via de digitale nieuwsbrief 'De Kleine Zeumer.' Aanmelding daarvoor kan door een mail te sturen aan twanernst@ziggo.nl.

Maalbeekerhöhe, of Tuënke Janssen?

Wim van Diepen

De hier afgebeelde herberg wordt door Belfeldenaren steevast aangeduid als Beej Tuënke Janssen of Beej Truusje. Anderen gebruiken juist de naam die met grote letters op de voorgevel staat: Maalbeekerhöhe.

Dit oudste café van Belfeld vinden we helemaal aan het einde van de Maalbekerweg, bij grenspaal 438. Een Nederlands café met een half Duitse naam. Dat verdient nadere uitleg. Het

gebied heet hier Maalbeek. De beek kwam van het hoogterras en zorgde voor de aandrijving van de watermolen die beneden aan de steilrand lag. He-
laas is deze molen ruim honderd jaar geleden af-
gebroken. Het café ligt op het hoogste punt van
Belfeld, bijna in Duitsland, in het Duits 'Höhe'. Op
Duitse kaarten wordt de streek overigens aangeduid
met de naam Malbeck. Het klantenbestand bestaat
vooral uit Duitsers en Nederlanders, waarschijnlijk
werd daarom gekozen voor de half-Duitse naam van
deze nostalgische herberg.

Wie kwam op het idee om op deze plek een café te
beginnen? Daarvoor hebben we een beperkt stam-
boomonderzoek nodig.

We starten bij Willem Janssen (1824-1901) uit Hel-
den. Hij trouwde eerst met Martina van Lier, en
kreeg met haar vijf kinderen. Toen Martina was
overleden, huwde Willem (56 jaar) opnieuw, op
27-01-1879, nu met Johanna Leyssen (35jaar). Zij
bracht één kind mee uit een eerdere relatie. Wil-
lem en Johanna bleven in Helden wonen en kregen
samen nog twee kinderen: Martina Janssen, gebo-
ren in Helden op 28-01-1880 en Antoon Janssen,
eveneens geboren in Helden en wel op 11-10-1882.
Antoon Janssen trouwde op 12-10-1908 in Tegelen
met Johanna Catharina Sloezen. Zij zijn de groot-
ouders van de huidige caféhoudster Truusje Jans-
sen-Manders.

Antoon ging met Johanna in Tegelen wonen en
verdiende daar de kost met zijn vervoersbedrijf,
tevens handelde hij in brandstoffen en paarden.

In het gezin werden negen kinderen geboren en
er moest dus flink worden aangepakt om rond te
kunnen komen. Tuénke was een echte ondernemer
en op een gegeven moment kocht hij grond aan de
Duitse grens bij Belfeld. Daar liet hij een woning
bouwen met het plan om daarin een café en een
winkel te vestigen. In 1931 werd dat café geopend
en daarbij kwam ook meteen een kruideniers-
winkel en een speeltuin (zie onderstaande foto).
Het was echter niet Antoon Janssen zelf die dit
alles bestierde. Dat deed zijn oudste dochter Ger-
truda, geboren op 4 april 1909. Zij was niet bang
uitgevallen en ging in het afgelegen pand wonen.

Tientallen jaren
waren de leefom-
standigheden daar
nog heel eenvou-
dig. Pas in de ja-
ren zeventig werd
men aangesloten
op elektriciteit en
nog later volgde de
waterleiding.

Bij haar werkzaam-
heden kreeg Truu
wel geregeld hulp
van andere gezins-
leden, maar vader
Tuénke bleef met
zijn vrouw en de
kinderen gewoon

in Tegelen wonen.

In 1946 is Johanna Sloezen overleden. Tuënke was toen 64 jaar en zijn kinderen waren allemaal het huis uit. Zijn oudste dochter Gertruda was inmiddels getrouwd met Sjeng Manders en woonde nog steeds bij het café in Belfeld en daar is Tuënke toen bij zijn dochter en haar gezin gaan wonen. Hij bleef er tot zijn overlijden in 1966. Hij was niet alleen de oprichter en eigenaar van de herberg, maar vanaf het overlijden van zijn vrouw was hij vrijwel altijd in het café aanwezig. Hij had ruim de tijd om met de bezoekers van zijn herberg te praten en dat deed hij dan ook. Zo ontstond de aanduiding: "Weej gaon nao Tuënke Janssen."

Merkwaardig, want dochter Truu zorgde voor de bediening van de klanten, zowel in het café als in de winkel. Volgens kleindochter Truusje heeft Tuënke zelf eigenlijk nooit een glas bier getapt.

In de periode tussen 1930 en 1940 was er veel aanloop van Duitse klanten. Zij kwamen niet alleen voor het café. In de winkel hadden ze vooral belangstelling voor boter, koffie, sigaretten en allerlei levensmiddelen. Veel spullen werden ter plaatse afgewogen en bevonden zich in grote bakken achter de toonbank. Enkele voorbeelden: gort, rijst, vermicelli, macaroni, suiker enz. Veel van deze artikelen waren in Duitsland aanmerkelijk duurder en dus was het voor de Duitsers zeer aantrekkelijk om die hier te kopen. Vaak werden de gekochte waren illegaal de grens over gebracht en de Duitse douane controleerde dan ook zeer geregeld aan de Maalbeekergrens. Zij konden echter niet verhinderen dat er veel smokkelwaren vanuit de winkel richting Duitsland gingen. Ook thans is dit nog bij veel Belfeldenaren bekend.

Wie geluk heeft kan dan ook terecht komen bij een uitvoering van het bekende lied: "Hij was een smokkelaar". Jeu Reinders heeft dat lied hier menigmaal gezongen, tot groot genoegen van alle gasten. In de beste versie was er begeleiding door een accordeonspeler en werd er meestal ook nog echt bij geschoten, door Truu of Sjeng Manders en later soms ook door Truusje. Dat schieten gebeurde overigens met een zogenaamde schrikrevolver, maar de knal maakte altijd heel veel indruk, zeker op bezoekers die niet wisten wat er ging gebeuren.

Ooit was een deftig carnavalsgezelschap uit Venlo aanwezig bij zo'n uitvoering en zij vonden het zo geweldig dat zij de Belfeldse artiesten uitnodigden

om dit lied eens op een carnavalszitting in Venlo te komen presenteren. Dat werd echter beslist geweigerd. Deze act hoort thuis bij Maalbeekershöhe en wordt alleen daar nog een heel enkele keer opgevoerd.

Bij het café hoorde ook een speeltuin en met name op zomerdagen trokken ouders in groten getale met hun kinderen hierheen. Rond 1960 is de speeltuin opgeheven en de spullen verhuisden naar de kinderboerderij in Venlo. Het interieur van dit zeer bijzondere café is nog steeds ingericht in de stijl van vroeger. Het fraaie buffet is afkomstig van het bekende café Centraal in Venlo. Meubilair en wandbekleding stimuleren zeker ook onze nostalgische gevoelens.

Moeilijke tijden voor de familie Manders-Janssen waren de eerste jaren na de oorlog.

De zaak lag toen in de zogenaamde verboden strook en was derhalve vanaf 1944 niet bereikbaar

HEROPENING CAFE TE BELFELD
Na een gedwongen sluiting van ruim 4 jaar, gaan wij a.s. Zondag 3 Juli ons café weer openen te Belfeld (grens). In verband met de verboden grensstrook zijn wij geopend dagelijks van 4 u. n.m. tot 10 uur n.m. Hopende door goede bediening en puik gekoelde dranken de gunst van het publiek te mogen verwerven, zoals voorheen. U allen tot een bezoek uitnodigend.
A. JANSSEN, Belfeld (grens)

voor de klandizie. Pas op 2 juni 1949 kon men aankondigen dat het café weer (beperkt) open zou gaan. Dit werd overigens niet bekend gemaakt door de uitbaters, maar door A. Janssen (Tuënke dus). Tegenwoordig is het café helaas nog maar zeer beperkt open. Alleen op één donderdag per maand en op zondagen kan men er terecht. Men kan dan in elk geval constateren dat in deze herberg zeer klantvriendelijke prijzen worden gehanteerd en dat Truusje een bijzonder vriendelijke vrouw is die al haar gasten, inclusief eventueel meegebrachte paarden of honden, keurig bedient.

Bronnen: G.A. Venlo. Delpher. Open Archieven. Buun 2009. Jan Peeters (Kasteleinskinger). Gesprek met Truus en Hay Janssen-Manders. Reageren: wimvandiepen@home.nl of 077-4751987

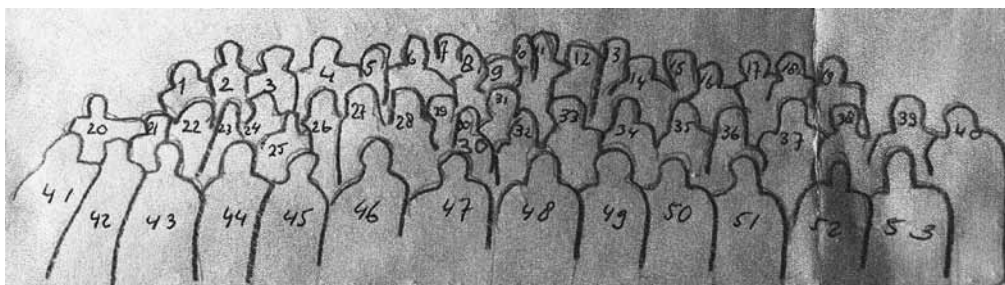
Uit de oude doos

In deze Biejeingezeumerd een groepsfoto van het 50-jarig huwelijksfeest van Maan en Merie Scheepers-Mooren, in 1952. De foto is afkomstig van Johanna Cox-Geraedts en via Ursula Molewijk heeft de redactie hem mogen ontvangen. Dank hiervoor.

De mis voor het gouden huwelijk is voltrokken door drie priesters. De twee op de foto en de pastoor van Asselt.

Zijn er lezers die zichzelf of anderen herkennen? Uw reacties zien wij graag tegemoet via redactie@mhvs.nl of via één van de telefoonnummers van de redactieleden, vermeld op de binnenkant van de kافت. Bij voorbaat hartelijk dank.

Bovenste rij:

1. Sjeng van Dijck
2. Nelly van Dijck-Janssen
3. Lena
4. Sjaak van Dijck
5. Tiel Leijendekkers-van Dijck
6. Sjra Leijendekkers
7. Tante Mie Heuvelmans-van Dijck
8. Herman Scheepers
9. Mia Scheepers-Giesberts
10. Casper Heuvelmans (peetoom van mam)
11. Baer Mooren
12. Frans Scheepers uit Venlo
13. Herman Mooren
14. Maria Scheepers-Tijssen of Tissen?
15. Lies Einig-van Dijck
16. Mooren ?? (woonden in het zuiden)
17. Harry ?? Mooren (woonden in het zuiden)
18. Sef Einig
19. Maria Mooren (is non geworden en zeer oud, ong. 97 jaar)

Rij 2:

20. Mooren ??
21. Christien ?, heeft in het Molenstraatje gewoond
22. Annie Scheepers Venlo
23. ??
24. Keub Eggels (opa)
25. Antje Geraedts-Scheepers (moeder van Johanna Cox-Geraedts)
26. Anna Eggels-van Dijck (oma)
27. Giel Geraedts (vader van Johanna Cox-Geraedts)
28. Koen Geraedts (echtg. van Maria Geraedts-Scheepers nr. 30)

29. ??
30. Maria Geraedts-Scheepers
31. Sjeng Scheepers (Venlo)
32. Tonny Noten-Scheepers (Tegelen)
33. Netje Scheepers-Smits
34. Nol Beurskens
35. Lena Beurskens-Vogels
36. Harrie Scheepers
37. Piet Puts
38. Mien Puts-Scheepers
39. Jan Scheepers (cafe Maaszicht Asselt)
40. Jeanette Scheepers-Claessen (cafe Maaszicht Asselt)

Rij 3 zittende personen:

41. Zus van tante Marie Scheepers
42. Priester zoon van 41
43. Ida Mooren-Maessen
44. Mooren (hoort bij nr. 41)
45. Tante Marie uit Venlo is weduwe van haar man Scheepers.
46. Herman Scheepers (de bruidegom)
47. Maria Scheepers-Mooren (bruid, 24 j.), in 1902 gehuwd.
48. Wilhelmina Hubertina van Dijck-Scheepers (overgrootmoeder)
49. Sjeng Scheepers
50. Petronella Scheepers-Peters
51. Sjeng Walenberg
52. Ida Walenberg-Driessen (zij is eerder gehuwd geweest en weduwe van Frans Scheepers (Vader Aar van Asselt)
53. Kapelaan Boessen (zoon van een vriendin van tante Marie Scheepers (de bruid)

Jan Ickenroth 40 jaar lid van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal

Herman Bors

Verzamelen is een kwestie van geduld

Bij het betreden van de woonkamer van de 87-jarige eminence grise van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal waan je je in een dependance van Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen, zo uitgebreid is de collectie

keramische producten die de bewoner in de loop der jaren verzameld heeft. Internationale bekendheden exposeren hier naast regionale zwaargewichten als Mathieu Oehlen, Joop Crompvoets en Niek Hoogland. Potscherven uit een ver verleden. De collectieoneur wijst me op twee potten Elmpster aardewerk, afkomstig van een oom die blijkbaar ooit geholpen

Zeker. Vanuit mijn functie als archivaris binnen het kerkbestuur heb ik inzage in de meest uiteenlopende documentatie. Een twintigtal jaar geleden heb ik met alle informatie die aanwezig was, een nieuwe structuur aangebracht in het kerkarchief van Reuver zodat alles overzichtelijker en eenvoudiger terug te vinden is. Wat de opzet van zo'n archief betreft, zijn er binnen het bisdom strenge regels waaraan je je te houden hebt. De achtereenvolgende pastoors hebben wel veel bewaard maar van enige systematiek was geen sprake. Veel lag verborgen op stoffige zolders. Jammer genoeg is ook veel weggegooid en dan bedoel ik vooral de correspondentie tussen de geestelijkheid. Brieven geven een goed beeld van de geest van de tijd. Nu is het kerkelijk archief veilig in een kluis opgeborgen in de kelder van het parochiehuis.

Muziek is ook zo'n item dat herhaaldelijk onderwerp van een artikel is. Je hebt een belangrijke bijdrage geleverd aan het boek dat is verschenen t.g.v. het 150-jarig bestaan van de Philharmonie Reuver. Vanwaar die belangstelling?

Tijdens de zoektocht naar mijn familieverleden kwam ik vaak in archieven. Dan weet je op een gegeven moment hoe zo'n systeem in elkaar zit. Als anderen erachter komen dat jij dat weet, dan is de vraag om archivaris te worden niet ver weg. Zo heb ik ook het archief van de harmonie onder mijn hoede. In Reuver was het vooral Paul Thijssen, die een schat aan informatie had over het muzikale verleden in ons dorp. Als redacteur van het jubileumboek kom je soms onderwerpen tegen die naar mijn mening interessant zijn voor de lezer. In het jaarboek van 2016 heb ik gepubliceerd over *fanfare Ons Genoegen* uit Swalmen. Op dit moment beschikt de harmonie over een uitgebreid archief, opgeslagen in de bomvrije kelder onder het gemeentehuis.

Opvallend zijn de vier artikelen in de opvolgende jaarboeken en wel over het vervoer in het Limburgse...

Jan haalt een dikke ordner tevoorschijn. Dit is een deel van mijn verzameling die met post en vervoer te maken heeft. Een leek denkt dan direct aan postzegels maar mijn specialisatie is het verzamelen van brieven uit en naar Midden- en Noord-Limburg vanaf 1650 tot 1850. Daarna kwamen pas de brieven met postzegel. En zoals dat bij elke uitdagende verzameling het geval is, kwamen er tijdschriften. Tijdschriften die op zoek gingen

heeft bij het opgraven van een Middeleeuwse oven. Zwart aardewerk, zuurstofloos gebakken, uit de dertiende eeuw.

Een andere wand wordt in beslag genomen door tot aan de nok gevulde boekenrekken. In deze omgeving gaan dag en nacht ongemerkt in elkaar over, verliest de tijd het van de concentratie die de ware wetenschapper kenmerkt. Hier heerst de stilte die nodig is voor het schrijven van de talrijke artikelen en boeken. Tijd om eens nader kennis te maken met een heemkundige, iemand die enkele eeuwen eerder zeer waarschijnlijk niet als Jan maar als Jansonius door het leven zou zijn gegaan zoals dat gebruikelijk was in intellectuele kringen. Ik ben aangeschoven bij Jan Ickenroth, een man die ongeopende deuren uit het verleden met zijn ijzeren geheugen en feitenkennis kan ontsluiten.

Een inventarisatie van je artikelen in de Heemkundeboeken van de afgelopen 40 jaar geeft een duidelijk beeld van de thema's die je aandacht hebben. Artikelen als het Heilig Hartbeeld, Reuver als bedevaartsoord van de H. Barbara, het hoofdaltaar van de Lambertuskerk, St. Lamberts Capelle; de kerk is blijkbaar bekend terrein voor jou.

Veel van die foto's heb ik verzameld in de tachtiger jaren. Kopieën gemaakt van de foto's die ik bijvoorbeeld van de familie Thijssen ter inzage kreeg. Met een fototoestel. Bij het 150-jarig bestaan van de Lambertuskerk is een fototentoonstelling ingericht. Ons verzoek om beeldmateriaal aan te leveren werd met succes ingewilligd door kapelaans, pastoors en bevolking. Dat heb ik ook allemaal op de gevoelige plaat vastgelegd. Daarom kan ik vaak bij de schriftelijke informatie visuele ondersteuning aanbieden.

Je meest in het oog springende verzameling is tot nu toe onderbelicht gebleven. Waar je ook kijkt, overal keramiek.

Het zal in mijn DNA zitten. Voor stamboomonderzoek ben ik naar de regio in Duitsland afgereisd waar de familie Ickenroth oorspronkelijk vandaan komt. Westerwald, de plek waar het 'witte goud' al duizenden jaren wordt gedolven. De Kelten deden dit al zo'n 1000 v. Chr. Vanaf ongeveer 1300 tot heden wordt in het Westerwald onafgebroken mooie witte klei gewonnen, die na de oorlog ook door Teeuwen gebruikt werd. Ik ben in familiale zin letterlijk 'uit de klei getrokken'. Mijn vader werkte bij Teeuwen. Vandaar wellicht ook mijn grote belangstelling voor de Reuverse kleiwarenindustrie. Voor onze leden heb ik een lezing gehouden over dit onderwerp.

Zo zie je maar: het beroep van ouders kan een inspiratiebron zijn voor de kinderen. Ofschoon mijn vader een baan als machinist bij het spoor als zijn roeping zag. Jammer genoeg was hij kleurenblind, lastig natuurlijk als je het verschil tussen rood en groen niet ziet. Familieleden waren wel veelvuldig

naar redactieleden. Vanaf 2012 tot 2021 was ik redacteur van het blad *Notities van de Nederlandse Academie voor Filatelie*. De inhoud van het soort artikelen? Diepgravende studies over een specifiek onderwerp. Iemand kan bijv. zijn licht laten schijnen over de enige driehoekige postzegel die ooit in Nederland is uitgegeven.

Valt dit soort brieven van vóór 1850 gewoon bij jou door de brievenbus?

Nee hoor, verzamelen is een kwestie van geduld. Veilingen en beurzen afstruinen, schriftelijk bieden, ook in Duitsland en België. Online zoeken. Helaas, de hause aan verzamelaars van oude brieven concentreerde zich tussen 1990 en 2015. De hobby sterft uit, figuurlijk maar ook letterlijk. Veel van de lui waarmee ik contact had, zijn overleden. Niettemin heb ik in 2011 nog de Costeruspensing ontvangen. Een prachtige bronzen munt met de inscriptie: wegens buitengewone verdiensten op wetenschappelijk philatelistisch gebied aan: J.P.W. Ickenroth 2010. Degene aan wie deze onderscheiding wordt toegekend, mag zich Costerusridder noemen.

Het toeval wil dat het ook Hare Majesteit behaagde om mij in 2011 tot ridder in de orde van Oranje-Nassau te benoemen. De aanvraag daartoe ging uit van de toenmalige voorzitter van de heemkunde-vereniging.

Tijdens de uitreiking van een jaarboek werd je omschreven als *Inofficiëller Mitarbeiter*. Als iemand je een vraag stelt, krijgt die persoon een volledig uitgewerkt antwoord, vaak voorzien van extra fotomateriaal. Hoe kom je aan al die oude foto's?

werkzaam bij de Nederlandse Spoorwegen. En dan schrijf je daar weer een boek over.

**Dit jaar ben je 40 jaar lid van de Heemkunde-
vereniging. Hoe verliep de kennismaking met
de oprichters?**

In 1980 werd een tentoonstelling gehouden ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentehuis in Reuver. Mij werd gevraagd om assistentie te verlenen aan de werkgroep ter voorbereiding van deze expositie onder de titel *Bieslo aen die Maese*. Deze tentoonstelling werd geopend op 24 oktober en was met 4000 bezoekers zeer succesvol. Diezelfde werkgroep vormde feitelijk de basis voor de oprichting van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Ik heb blijkbaar de oprichtingsvergadering gemist, het kan vanwege mijn verjaardag geweest zijn, ik weet het niet meer. In januari 1981 ben ik lid geworden. In de veertig jaarboeken is een behoorlijk aantal artikelen van mij opgenomen.

**Jan, een laatste vraag, wat is het geheim om
op zo'n hoge leeftijd nog zo helder van geest te
zijn?**

Ik zou zeggen: blijf zoveel mogelijk onderzoek doen.

Bij het verschijnen van dit blad is Jan inmiddels 87 jaar. Opgegroeid in een gezin dat vijf kinderen telde, maakte hij bewust WOII mee, werd onderwijzer aan de basisschool te Tegelen en stapte in 1972 over naar het middelbaar onderwijs als docent Engelse taal en letteren. In 1996 ging hij met vervroegd pensioen. Hij mag gerekend worden tot de meest productieve schrijvers van het jaarboek.

Wat gebeurde in Swalmen - juli, augustus en september 2022

Angelina Antić-Dijcks, Johanna Cox-Geraedts, Riky Simons-Julicher

Juli

Eindelijk worden plannen voor het hart van Swalmen concreet. De leegstaande panden krij-

gen nieuwe bestemmingen. Op de plek van de Rabobank komen 17 koopappartementen, bruin café de Plevuus krijgt met Nicole Giebelen een nieuwe uitbater en gaat 'Effe Nieks' heten, Michiel Vries begint in voormalig eetcafé 't Baekske Italiaans restaurant Gusto del Sud.

Augustus

Sinds de eenmalige zwerfvuilactie van vorig jaar oktober heeft Swalmen nu een team van maar liefst 35 inwoners die het dorp inclusief buitengebied schoonhouden met als zwerfvuilcoördinator Herm Geraedts.

De organisatie van het gratis toegankelijke -inmiddels tweedaagse- Sjaampop heeft besloten het festival dit jaar te verplaatsen van de Markt naar evenemententerrein In de Häöfkes, een locatie die meer mogelijkheden biedt om er een echt festival van te maken. Op zaterdag 20-8 is DJ Mental Theo de publiekstrekker en op zondag 21-8 Lex Uiting.

Kindervakantiewerk heeft dit jaar als motto 'Edere daag ein fees'. En dat is het elke dag weer voor maar liefst 370 Swalmer kinderen. Natuurlijk is er ook de traditionele motortocht, waarbij 225 rijders met passagier in één langgerekt lint door de regio rijden. En weer een groots defilé.

Leon Hamans uit Maasniel, maar geboren in As-selt, en Hans Simons uit Swalmen werken aan een boek over alle carnavalsmonumenten in Limburg. De teksten zijn zowel in het Nederlands als in het plaatselijk dialect van de gemeente waar het betreffende beeld staat.

September

Gyan Doensen (14) is het gelukt om wereldkampioen motorcross in de 85cc-klasse in het Finse Varna te worden, voor zijn fans reden om zijn straat en de rotonde bij het Retailpark te versieren. Enkele weken later wordt hij feestelijk gehuldigd op het Grescollege in Reuver.

De nazaten van wielrenner Mathieu Cordang uit Swalmen strijden voor diens erkenning. Een Mathieu Cordangpark is er al, onlangs is het boek 'Mathieu Cordang, de onverschrokken' gepresenteerd, en nu wordt er geijverd om de olympische medailles alsnog toegekend te krijgen.

Primeur tijdens de Swalmer kermis in de Häöfkes is dit jaar een door enkele Swalmer horeca-ondernemers geïnitieerde feesttent met daarin een zeer gevarieerd programma.

Illustrator Hein Mevi (opgegroeid in Swalmen als Hein Meevissen) en schrijfster Didi Bok zijn dit jaar de auteurs van het beroemde Gouden Boekje, een exclusieve uitgave van een kinderboek. In deze speciale uitgave begint Heins creatie Olli, een vrolijk olifantje, een orkest.

Koninklijke Harmonie St. Caecilia Swalmen bestaat 170 jaar en viert dat feit met een reünie van leden en oud-leden en een gezamenlijk reünieconcert in De Robijn.

Het steeds weer beschadigd raken van de gevel van Wijnands Woonparadijs aan het St. Jansplein door grote trucks behoort tot het verleden. Supermarkt Jan Linders wordt voortaan bevoorrad door een kleinere truck, na een gesprek tussen beide partijen, wethouder Franssen en de BIZ Swalmen.

Interview Margarete Cromptvoets: Pottenbakkerij de Walsberg

Annelies Hermans en Gerry Nijssen-Severens

Margarete, 47 jaren gehuwd met Joop Cromptvoets, wil ons ondanks de droevige omstandigheden (Joop overleed op drie juni jongstleden) toch een kijkje gunnen in hun leven, met name in en rond Pottenbakkerij de Walsberg.

Allereerst natuurlijk onze erkentelijkheid hiervoor.

Laten we bij het begin beginnen: hoe leerden jullie elkaar kennen?

Onze eerste ontmoeting was in de Fuu en een jaar later met carnaval in het Vogelpark.

Welke opleidingen hebben jullie gevolgd?

Joop heeft de MAVO gedaan in Roermond en daarna de Stadsacademie voor toegepaste kunsten in Maastricht. Hij was leerling van Rodolfo Gonzalez Mele, een Argentijn die in Europa was blijven hangen nadat hij in Italië de keramiekprijs had gewonnen. En van Ton van de Rotten, een bekende keramist die tevens bij St. Joris in Beesel werkte.

Ik heb de MAVO gevolgd in Reuver en daarna de Vormingsklas in Roermond en de Verpleegstersopleiding in het Laurentiusziekenhuis te Roermond.

Bestond de pottenbakkerij al toen je Joop leerde kennen, of is ze later ontstaan en hoe ging dat precies?

Toen we elkaar leerden kennen werkte Joop nog bij zijn vader in de Pottenbakkerij aan de Bosstraat, Taurus genaamd.

In 1983 richtte Joop Pottenbakkerij de Walsberg op. Eerst in Reuver nabij de Lommerber-

gen in een vroegere champignonkelder van de fam. Van Densen.

In 1987 is het bedrijf naar Swalmen verhuisd. De naam De Walsberg is behouden en is afkomstig van het gebied waar Joop begonnen is in Reuver; dat heet De Walsberg.

Uit hoeveel personen bestond jullie gezin. Hielden de kinderen ook mee in het bedrijf?

Ons gezin bestaat uit 5 personen. Toen de kinderen nog klein waren, vanaf hun vierde jaar al, kropen ze geregeld achter de draaischijf. Later werd dat steeds minder. Met kinderfeestjes werden er soms een paar draaischijven buiten gezet en mochten de vriendjes een potje draaien (met hulp van Joop natuurlijk). Die potjes werden dan, als ze

droog waren, meegebakken in de oven en daarna kregen de kinderen de asbakjes of potjes mee naar huis. Onze jongens zijn later ieder hun eigen weg ingeslagen.

Welke gebeurtenis gaf meer bekendheid aan De Walsberg?

Door de exposities die Joop had in binnen- en buitenland.

In 1986 nam hij deel aan de Westerwaldpreis in Höhr-Grenzhausen en in 1987 won hij de keramiekprijs van de stad Gouda.

In 1987 en 1990 Salzbrand Koblenz en in 2000 Wood-fire Ceramic Monique and Sanderson en in 2001 Below the salt Josie Walter.

Vooraf de houtstook was voor Joop erg belangrijk. Hij heeft in de schuur achter het huis een grote houtoven gebouwd in 1987 en later nog een kleinere. Zijn werk wordt gekarakteriseerd door de zoutstook in de houtoven. Hij zei altijd: "het vuur en de vlam-

men wil ik terugzien in mijn werk”.

Het hout en de zoutoven waren voor hem niet alleen een technisch hulpmiddel om van klei keramiek te maken, maar meer dan dat, hij noemde de ovens dan ook ‘creatief gereedschap’.

Werd de liefde voor het pottenbakken ook op anderen overgedragen en zo ja, op welke manieren zoal?

In 1985 is Joop begonnen met de zomercursussen.

Hij had samen met een Engelsman, Eric Stokl, een expositie in Kessel. Beiden hadden hun wortels in de steengoedtraditie en hadden jarenlang naast de dagelijkse productie 's avonds les gegeven op creativiteits-centra en avondopleidingen en gastdocentschappen verzorgd. Dit gaf hen de gelegenheid om met de avondcursussen te stoppen en de lessen te concentreren gedurende enkele zomerweken.

Ze begonnen met twee weken cursus in augustus 1985 met 17 leerlingen. Reclame hoefden we niet te maken want er kwamen ieder jaar meer aanmeldingen, uit binnen- en buitenland.

Ook kwamen er veel mensen die de avondkeramiekopleiding deden in Gouda, maar daar hadden ze niet de mogelijkheid om veel te draaien, wegens gebrek aan draaischijven. Ze kwamen dan een week op cursus waar ze de hele dag achter de draaischijf konden zitten en met sprongen vooruit gingen.

Na vier jaar werd de wachtlijst zo groot dat Joop besloot om twee weken extra cursus te geven, buiten de twee weken met Eric, maar dan aan 10 mensen. Na een aantal jaren werd het voor Eric, die al op leeftijd was, te zwaar en ging Joop alleen verder. Inmiddels zaten we op 10 weken cursus per jaar, van mei tot september. Twee weken cursus, één week rust, enz.

September 2019 was de laatste cursusweek, toen zijn we ermee gestopt. Joop heeft ook nog 10 jaar cursussen gegeven in Cordes sur Ciel in Frankrijk bij Frank Theunissen, een bevriend pottenbakker uit Milsbeek die verhuisd was naar Frankrijk. Deze cursus was tevens een vakantie voor ons. De eerste week les geven en dan een weekje vakantie. De eerste jaren met de jongens, later gingen we met z'n tweeën.

Wat was het meest gevraagde voorwerp en welk werd niet echt een succes?

Toen Joop alleen verder ging, waren het buiten de Unica's die hij maakte, vooral olielampjes, vaasjes, suiker- en melkkannetjes: de gebruikskeramiek.

Later ging hij zich meer toeleggen op grotere voorwerpen. Natuurlijk bleef het kleine serieuwerk populair. Maar voor Joop werd dat steeds

minder, Hij was liever bezig met Unica's, gestookt in gas- en houtovens, En vooral met het hout en zout, zoals eerder beschreven. Maar Joop was vooral bekend bij andere keramisten en verzamelaars vanwege zijn theepotten. Hij heeft zelf een hele verzameling theepotten (zo'n 60 st.) van bekende keramisten uit binnen- en buitenland.

Werd er deelgenomen aan tentoonstellingen en/of wedstrijden?

Vanaf 1980 had hij talrijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland: o.a. galerie De Vier linden in Asperen, galerie Kunst en Keramiek in Deventer, galerie Anderwereld in Groningen, keramiekmuseum Westerwald in Höhr-Grenzhausen in West-Duitsland, Trajecta '85 en '87 in Koblenz in West-Duitsland, het Singer-museum in Laren, galerie Amphora in Oosterbeek, galerie Theemaas in Amsterdam, het Glazen Huis in Amsterdam, de Kasteeltuinen en galerie De Brouwerij, beiden in Arcen.

Verder staat er werk, wat is aangekocht, bij de Provincie Limburg, gemeente Maastricht, gemeente Roermond, in de kunstcollectie van DSM en Essent.

Wat was jouw aandeel in het bedrijf; stak je ook de handen in de klei?

Toen Joop begon in 1983 in Reuver, werkte ik nog volledig. Op zaterdag hielp ik soms mee met het inpakken van bestellingen voor winkeliers, bloemisten en onze leverancier in Duitsland.

Toen de werkplaats in 1987 verhuisde naar Swalmen, hadden wij één zoon, Thuur en werkte ik nog drie dagen buitenshuis. In 1988 werd Siem geboren en had ik twee kinderen onder de twee jaar en dus weinig tijd om te helpen in de werkplaats. Soms, als de jongens in bed lagen, mocht ik een oven leeghalen en wat kleine werkzaamheden verrichten, zoals de winkel op orde houden enz.

Toen de jongens, inmiddels waren het er drie, (met Sjriek in 1990 geboren), wat groter waren had ik wat meer tijd om mee te helpen.

Vanaf mei tot september waren de zomercursussen. Dan zorgde ik voor de lunch voor de cursisten. Om 13.00 uur werd er samen gegeten, grote tafel in de winkel, of bij mooi weer buiten. Ik zorgde ook altijd dat er iets extra's bij de lunch was. Eén dag

was er soep, de volgende dag gekookte of gebakken eitjes van eigen kippen en verder salades. Daar was ik 's morgens al vroeg mee bezig. De eerste jaren, toen de jongens nog kleiner waren, hadden we hulp voor de boodschappen. Kinderen van vrienden of van mijn zus Angele en nichtje Ilse kwamen graag helpen om een zakcentje bij de verdienen.

Later, toen de jongens op eigen benen konden staan, was ik steeds meer in de werkplaats. Draaien heb ik nooit gedaan, 'dat kun je niet leren van je echtgenoot', zeggen de pottenbakkers altijd.

Vrienden van ons, Frank en Elly Theunissen uit Milsbeek, zijn in 2000 naar Frankrijk vertrokken en daar een pottenbakkerij begonnen. Joop en Frank hadden het idee om hun echtgenotes bij elkaar op draailes te sturen. Maar Elly en ik vonden het prima zoals het was. Gewoon helpen in de pottenbakkerij, draaien lieten we aan de mannen over. Alleen met de cursussen waren wij, Elly in Frankrijk en ik

in Swalmen, heel actief met helpen. Dan niet met klei, maar met soep, salades, brood enz.

Zijn er bepaalde stukken van historische waarde bewaard gebleven?

De stukken die zijn aangekocht door DSM, Essent en de Tiendschuur in Tegelen en de gemeentes, zijn nu nog vrij recent. Maar zullen te zijner tijd wel behoren tot historische waarde, denk ik.

Zijn er werkstukken van De Walsberg in de openlucht of in openbare gebouwen te vinden, zo ja, waar?

Ja, er zijn verschillende grafstenen gemaakt in Beesel en Reuver door Joop. En aan de gevel van ons woonhuis is het reliëf 'De vier elementen' aangebracht. In de Robijn hangt nog een kunstwerk dat een relatie heeft met de voormalige kerk van Het Woord Gods: 'de Jacobs ladder'. Verder de 'totempaal' voor de werkplaats. Hiervan heeft Joop er nog een paar gemaakt in kleine uitvoering. Het beeld van VV de Hopsjokkers bij de Swalm in Swalmen en het beeld van 't Kuulköpke in Boukoul zijn ook van hem.

Zijn er werknemers of is er een opvolger om het bedrijf over te nemen? Hoe zal het volgens jou verder gaan met Joops levenswerk, De Walsberg?

Er is geen opvolger voor de pottenbakkerij. De jongens zijn allemaal hun eigen weg ingeslagen en hebben alle drie een goede baan die bij hen past. Hoe het verder gaat met 'Pottenbakkerij De Walsberg' als gebouw, weet ik niet.

Margarette wensen we hierbij van harte dat Joops' en ook haar - droom zal blijven voortbestaan.

Wie weet hier meer van?

Uit onze vorige Biejeingezeumerd: door een oplettende lezeres werd aan de redactie bijgaand krantenartikel toegestuurd. Wat gebeurde er in 1973, bijna 50 jaar geleden, in Swalmen, vraagt zij zich af? Dit zijn de antwoorden gegeven door Toine Wuts en Hans Mooren:

"Dit was in de Fuu als een soort parodie op het guinness book of records, dat men allerlei vreemde activiteiten bedacht.

Herm Suilen heeft destijds record aardappelen schillen gedaan. Welke records allemaal gebroken zijn weet ik niet. In jaren '80 zijn twee keer de records van risken gebroken. Formeel opgezet en toen ook opgenomen in het guinness book of records.

Op de foto Peter Timmermans, Peter Wouters, Erik Schoenmakers en de vierde is mij ontschoten".

Via facebook reageerde Hans Mooren ook met: wereldrecord paalzitten, aardappelen schillen en meer 'gekke fratsen'.

Leuk om te bewaren (17)

Soms kom je ze ineens weer tegen: oude documenten, rapporten, getuigschriften, nota's, foto's uit je eigen verleden, die een beeld geven van hoe het vroeger was. Vertederd kijk je er nog eens naar en dan vraag je je af: Wat doe ik er nog mee? Het kunnen ook documenten zijn die bij het opruimen van de bezittingen van een overledene tevoorschijn komen. Het zou toch zonde zijn als die voor altijd zouden verdwijnen. Stap er daarom eens mee naar de Heemkundevereniging. U hoeft ze niet af te geven, maar we kunnen ze inscannen en hebben daarmee wellicht nog jaren materiaal voor deze rubriek in Biejeingezeumerd:

De donateurskaart van Zwem- en poloclub Eszet Swalmen uit 1963, aangekocht door Benny Molewijk. Leden van de vereniging kwamen vermoedelijk in het voorjaar langs de deur aan de Bosstraat.

Tevens in het bezit van de vereniging de tegel van 40 jaar buurtschap St. Lucas.

AEZEL als voorbeeld-project

Cor Snoeijs, voorzitter, Corry de Koster, secretaris

AEZEL is ook landelijk opgevallen. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft AEZEL op hun website opgevoerd als praktijkvoorbeeld voor de inzet van vrijwilligers bij digitaliseringsprojecten. AEZEL is daarmee een landelijk voorbeeldproject voor erfgoedparticipatie. Het volledige interview dat plaatsvond met onze voorzitter Cor Snoeijs en Stadsarchivaris Peer Boselie, kunt u lezen onder Verhalen op de AEZEL-site.

Ook wordt de onuitputtelijke hoeveelheid informatie voor historische onderzoek en de mogelijkheden die AEZEL biedt als platform aan heemkundeverenigingen, individuele personen en overheden steeds bekender. Presentaties tijdens provinciale kennisessies, bij Heemkundeverenigingen en andere (erfgoed)organisatie dragen daar aan bij. Wij zijn graag bereid zo'n presentatie te verzorgen. Neem daarvoor contact op met het secretariaat.

Website

De AEZEL-website is vernieuwd naar versie 1.17.6. Naast het oplossen van een aantal bugs zijn er weer een aantal uitbreidingen en nieuwe functionaliteiten.

Nieuw: Collecties

De belangrijkste vernieuwing is de mogelijkheid dat heemkundeverenigingen en andere erfgoedorganisaties, maar ook individuele personen, zonder kosten verhalen en collecties zelf op de AEZEL-website kunnen plaatsen in het thema Erfgoed. Dat kan niet alleen met bijv. tekst en excelbestanden, maar ook audio-, foto-, film-, boek-, tijdschrift- en museale collecties kunnen opgenomen worden! Ze blijven eigendom van degene die plaatst.

In Collecties en Verhalen kan gezocht worden via het filteren op trefwoorden of woorden uit de titel en de verkorte omschrijving. Ook kunnen ze eenvoudig op de topografische kaart zichtbaar worden gemaakt. Er is een duidelijke handleiding voorhanden. Zo biedt AEZEL een platform om verhalen en collecties op een eenvoudige wijze te digitaliseren, doorzoekbaar te maken, en aan te bieden aan een breed publiek in een brede Limburgse context. Collecties en verhalen die anders vaak verloren gaan, worden zo behouden. Daarbij wordt naadloos aangesloten bij de nationale uitgangspunten voor het

digitaliseren van erfgoed, die ook de provincie Limburg hanteert: houdbaar, bruikbaar en zichtbaar. Neem een kijkje bij de voorbeeldcollecties. Daaronder de filmcollectie uit Roermond en een proeve van wat de projecten bewoningsgeschiedenis in Roermond en Sittard kunnen opleveren. In een videoanimatie zijn de veranderingen van Roermond tussen 1840 en 2007 te zien doordat elke seconde een jaar later getoond wordt. Rechtsonder staat het getoonde jaar. Dit is gemaakt door na de oudste kadasterkaart van 1840 van Roermond ook de kadaster hulpkaarten tussen 1841 en 2007 te reconstrueren. Door straks ook de PKL's hieraan te koppelen kan per jaar opgevraagd worden wie de eigenaar van een perceel was. Later kunnen hieraan ook de bevolkingsregisters gekoppeld worden, zodat dan ook de, in de huizen wonende, gezinnen opgevraagd kunnen worden.

Aanpassing en uitbreidingen

- Gebruikers wezen ons erop dat het onhandig is dat je niet ziet welke treffers, in een vaak grote lijst van resultaten, je al bekeken hebt. In die nieuwe versie worden de al eerder bekeken treffers in een zoekresultaat in blauw weergegeven
- Het gebruik van Franse voornamen kwam vooral in Limburg voor. Waar in kerkregisters, maar ook in registers van de Burgerlijke stand de doopnamen werden gebruikt, werd in vroegere registers vaak de Franse variant gebruikt. Nu zijn ook Franse en Limburgse synoniemen van voornamen toegevoegd. Het maakt dus niet uit of je op Wilhelmus zoekt. Je vindt dan Guillaume, Willem en Giel ook. Wil je echt een specifieke schrijfwijze opvragen, zet er dan aanhalingstekens om in je zoekvraag. Een naam als "Ans" geeft bijvoorbeeld 23 zoekresultaten, maar Ans geeft 781.898 zoekresultaten, voornamelijk 'Anna'.
- Sinds de vorige update zijn de minuutplannen en bijbehorende OAT-registers van Beegden en Meerssen toegevoegd en is Maaseik aanklikbaar. Er zijn nog een aantal gemeenten in voorbereiding, maar de controle is heel veel werk. Nog even wachten dus.

Vrijwilligers

Op de menubalk van de website staat sinds kort

een onderdeel 'Vrijwilligers' en is bestemd voor ingelogde AEZEL-vrijwilligers. De inhoud wordt nader bepaald. Gedacht wordt aan een algemene inleiding voor AEZEL-vrijwilligers, aan een archief van de verzonden nieuwsbrieven, een overzicht van beschikbare instructies, misschien een discussieplatform. Uw ideeën zijn welkom. Waar heeft u behoefte aan? Vele tientallen vrijwilligers zijn op diverse locaties verspreid over Limburg aan de slag om het vele werk te verzetten. Het is uiteraard een behoorlijke klus om alle vrijwilligers en hun activiteiten niet alleen goed in beeld te houden maar ook waar nodig te begeleiden en ondersteunen met de daarbij behorende contacten in het netwerk van archieven en heemkundeverengingen. Vandaar dat het bestuur op zoek is naar een coördinator vrijwilligers netwerk die hier voldoende tijd en energie in wil

steken. De inschatting is dat een beschikbaarheid van gemiddeld 2 à 3 dagdelen per week wel wenselijk is. De taak van coördinator vrijwilligersnetwerk is nieuw, waarbij in eerste aanleg wordt gedacht aan een functie als adviseur. Het is echter zeker bespreekbaar om deze functie ook als bestuurslid te vervullen.

Nieuwe bestuursleden zijn ook welkom, maar vooral vrijwilligers met een ICT-achtergrond of GIS-achtergrond zijn welkom. Interesse? Of kent u iemand? Laat het ons weten. Zie verder onder <https://aezel.eu/over/hoe#deelname>.

Tot slot

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande vragen of opmerkingen hebben, meldt u zich dan bij de secretaris (c.d.koster@aezel.eu, 0629036526)

Een oude waterput in Ouddorp?

Wiel Luys

Iedereen weet dat water onmisbaar is voor mens en dier. Het wordt gebruikt als drinkwater, voor de schoonmaak, om het land te besproeien, als bluswater etc. Eeuwenlang heeft de mens er dan ook behoefte aan gehad om hierin te voorzien, ofwel door gebruik te maken van oppervlaktewater, of door gebruik te maken van een waterput. Zo was vroeger een openbare waterput een vast gegeven in een dorp. Het was ook de plaats waar lief en leed besproken werd en waardoor een gemeenschappelijke band ontstond.

In de loop van de 17de eeuw kwamen de eerste waterpompen in zwang. Hiermee werd ondiep grondwater opgepompt. Aanvankelijk verschenen ze vooral in stedelijke gebieden, waar oppervlaktewater niet voorhanden was, of te zeer vervuild. In de loop van de 19de eeuw kwam de gietijzeren pomp op. Veel boerderijen, alsook woonhuizen, beschikten sindsdien over een handpomp. Door middel van een loden leiding was deze aangesloten op een waterput bij de woning of boerderij. Hiermee raakten de openbare dorpsputten in onbruik. In enkele steden en dorpen is deze karakteristieke dorpsput of -pomp nog bewaard gebleven en is het zichtbare gedeelte van de put (putrand en/of puthuisje) gerestaureerd. De meeste zijn echter verdwenen.

Ook op de markt in Ouddorp, de oude kern van het dorp Beesel, is een openbare dorpsput geweest. Helaas weten we niet precies hoe deze eruit heeft gezien. Tekeningen werden toentertijd niet gemaakt, of zijn althans niet bewaard gebleven. Wel weten we waar deze ongeveer heeft gelegen. Het zou prachtig zijn om een dergelijke put in ere te herstellen, of in ieder geval zichtbaar te maken. Dat zichtbaar maken kan natuurlijk op verschillende manieren: van het aangeven van de contouren in het plaveisel, of nog beter het op metselen en opbouwen van de put met oud bouw materiaal.

Waterput met aker in Walraversijde België. (Commons.wikimedia.org)

Welke versie haalbaar is, hangt natuurlijk af van de financiën, maar ook van handen en spandiensten door vrijwilligers. Naar mijn idee zou een realisatie hiervan een mooie aanwinst zijn voor het dorp. Wellicht iets om over na te denken en de handschoenen op te pakken.

Zo was het

St. Barbarakapel op de kruising van de Parklaan en Den Rooverstraat. Begin jaren '60 van de vorige eeuw. Rechts was de bewaarschool. Bij de verandering is het kapelletje afgebroken en er is in de buurt niets voor teruggekomen. Op de situatie van nu is de kruising Parklaan, Den Rooverstraat en Oude Baan zichtbaar.

BREEF AAN DE KERSMAN

Annelies Hermans

LEVE KERSMAN

D'r vèlt nieks te klage, v'r laeve gezóndj
aete ós iddere daag 't buukske lekker rón dj
kènne dunbiej al waat neudig is, koupe
hove ós daoveur gèn blaore te loupe
de hoezer zin besjtandj taeg nutte buje
leech guf 't door op 'n knuupke te duje
zunig sjtaoke regele v'r mit 'ne thermostaat
tillevisie kieke kèn me everal, van vreug toet laat
en altied bereikbaar mit dae sjlumme tillefoon
ouch boete werktied vèlt get sjoons te doen
v'r kriege de pos nag aan hoes gebrach
moge vriej-oet nao boete, daag en nach.

Laot ós estebleef dao mit tevreje zin
en leefs ouch lang gezóndj nag blieve
wiejer weit ich nieks te sjrieve.

De besturen van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal en
Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen en de redactie van
Biejeingezeumerd wensen iedereen fijne feestdagen en voor 2023
veel geluk en een goede gezondheid.

De **Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen** heeft tot doel het behoud, het herstel en de bescherming van heemkundige, cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van Swalmen en omgeving, zulks ten behoeve van het geestelijk en lichamelijk welzijn van de mens. De vereniging tracht haar doel te bereiken door:

- het bestuderen van de flora, de fauna, het milieu, de cultuurgeschiedenis, het dialect, de heemkunde en de ruimtelijke ordening van Swalmen, Boukoul, Asselt en omgeving: de vereniging zal zo een studie tevens stimuleren;
- het verzamelen en verschaffen van informatie over flora, fauna, het milieu, de cultuurgeschiedenis, de heemkunde en de ruimtelijke ordening van Swalmen en omgeving, onder andere door het organiseren van excursies, lezingen, tentoonstellingen en via internet;
- het verwerven, inrichten, beheren en exploiteren van een ruimte voor het realiseren van de taken, die voortvloeien uit de doelstelling;
- het beïnvloeden van het overheidsbeleid in de richting van behoud, herstel en bescherming van heemkundige, cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en het milieu;
- het samenwerken met qua doelstelling gelijkgerichte groepen, instellingen en instanties;
- het bijeenbrengen van gelden nodig ter bereiking van het doel;
- het publiceren van de bevindingen der vereniging;
- het aanwenden van alle andere wettige middelen, welke voor het bereiken van het doel van de vereniging bevorderlijk kunnen zijn.

MHVS, Stationsstraat 15, 6071 KA Swalmen, www.mhvs.nl, e-mail: info@mhvs.nl, facebook.com/mhvs.swalmen

Het verenigingslokaal: voormalige Moutfabriek, Stationsstraat 15 in Swalmen, elke dinsdagmiddag van 14.00–16.00 uur. In de vakantieperiodes juli en augustus en op feestdagen is het verenigingslokaal gesloten. Het verenigingslokaal is aangeboden door Boortmalt (voorheen Cargill).

Toine Wuts (voorzitter)	tel. 06 22826802 (voorzitter@mhvs.nl)
Gerard Jonkman (secretaris)	tel. 0475 503535 (secretaris@mhvs.nl)
Charles Konings (penningmeester)	tel. 06 15425507 (penningmeester@mhvs.nl)
Angelina Antic-Dijcks	tel. 06 41976035 (angelinaantic@gmail.com)
Johanna Cox-Geraedts	tel. 0475 502335
Jan Engelen	tel. 0475 503907 (familieengelen@ziggo.nl)
Herm Geraedts	tel. 0475 504687 (hermgrd@gmail.com)
Gerry Nijssen-Severens	tel. 0475 504559 (fozzie@xs4all.nl)

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de dorpen Swalmen, Asselt, Boukoul, Beesel, Reuver, Offenbeek en Belfeld als werkgebied. De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streek-eigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies en het publiceren van bevindingen van de leden.

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal, p/a Parklaan 19, 5953 BP Reuver.

Verenigingslokaal: Dr. Poelsstraat 6, 5953 NP Reuver, www.maas-enswalmdal.nl e-mail: info@maas-enswalmdal.nl

Geopend iedere maandagavond van 20.00–22.00 uur, met uitzondering van feestdagen en de zomervakantie.

Léon Emans (voorzitter)	tel. 06 53708209 (vz.maasenswalmdal@hotmail.com)
Inge Naus (secretaris)	tel. 06 54374577 (secretaris@maas-enswalmdal.nl)
Paul Sillen (penningmeester)	tel. 06 54957244 (pm.maasenswalmdal@ziggo.nl)
Twan Ernst	tel. 077 4753540 (twanernst@ziggo.nl)
Hennie Geurts-Willemsen	tel. 06 29271355 (hennieenjan@home.nl)
Pierre Verstappen	tel. 077 4746999 (pierreverst@gmail.com)

Voorzitters Werkgroepen:

Archeologie, Wiel Luys, tel. 077 4743098,

Werkgroep Bijzondere Projecten, Geert Franssen, tel. 077 4743101,

Dorpsgidsen Beesel, Frans Geerlings, tel. 077 4741397,

Gidsen voormalig Brits munitiedepot, Pierre Verstappen, tel. 077 4746999,

Jaarboekredactie, Peter Bors, tel. 077 4742360,

Kruisen en Kapellen, Gem. Beesel, Wiel Killaars, tel 0774742825, e-mail: w.killaars@ziggo.nl

Kruisen en Kapellen, Belfeld, Wim van Diepen, tel 0774751987, e-mail: wimvandiepen@home.nl

Limburgse Klokken en Uurwerken, Walther Brouns, tel. 0475 204084, e-mail: wmlbrouns40@gmail.com

Contactpersonen:

Dialect/Onderwijs: Paul Bloemen, tel. 077 4743636, e-mail: paul.bloemen@home.nl

Genealogie: Hennie Geurts-Willemsen, tel. 06-29271355, e-mail: hennieenjan@home.nl

Voor de overige disciplines gelieve contact op te nemen met een van de bestuursleden; deze verwijzen u dan door.